

WORKSHOPMATERIAL

Fred och demokrati



Om materialet

Det här är ett workshopmaterial som är tänkt att användas tillsammans med Act Svenska kyrkans kunskapsportal Actum. Inom varje fokusområde finns också barnmaterial och material för gudstjänst och andakt. Du kan hitta allt material på svenskakyrkan.se/act/actum

Kunskapsportalen Actum är uppdelad enligt Act Svenska kyrkans fem fokusområden. Områdena kan utforskas var och en för sig eller tillsammans, individuellt eller i grupp. Det här materialet är till för att användas i en grupp med en ledare som leder passet.

Act Svenska kyrkan arbetar inom fem fokusområden. Inom varje fokusområde finns många olika projekt som Act Svenska kyrkan stödjer, sammanlagt cirka 300 projekt i ett 40-tal länder. Det är människorna som arbetar för Act Svenska kyrkans lokala partner, så kallade changemakers, som med rätt stöd kan skapa långsiktig förändring i sina samhällen.

Changemakers

I kunskapsportalen Actum får du möta changemakers runt om i världen. De är personer som på olika sätt kämpar för en bättre värld. Om gruppen aldrig har stött på begreppet changemaker förut kan det vara en bra idé att lägga lite tid på att jobba med begreppet innan ni sätter i gång med resten av materialet. Längst bak i materialet finns övningar som kan hjälpa er att reflektera kring att vara en changemaker.

Fred och demokrati

Ett fredligt samhälle förutsätter att alla människor har möjlighet att delta i demokratiska processer och att ingen diskrimineras. Act Svenska kyrkan arbetar tillsammans med lokala krafter över hela världen för att stärka mänskliga rättigheter, bygga tillit och gemenskap och uppnå hållbar fred.

Läs mer om fokusområdet på svenskakyrkan.se/act/fred-och-demokrati



Försörjning och klimaträttvisa



Jämställdhet och hälsa



Fred och demokrati



Tro och lärande



Katastrofinsatser

Inledning

I det här materialet kommer du som ledare att vägleda gruppen genom fokusområdet Fred och demokrati på kunskapsportalen Actum. Börja passet med att ha Actum redo på en skärm eller projektor som alla kan se, och välj fokusområdet "Fred och demokrati" på förstasidan. Du kan också välja övningar fritt från häftet och skapa din egen workshop.



Film

Se på filmen om temat Fred och demokrati samt filmen om de globala målen. Filmerna handlar dels om fokusområdet Fred och demokrati, dels om hur vi bidrar till att nå de globala målen som kyrka.



Värderingsövning: Barometern

Lägg ut lappar på golvet med siffror från 1–6. Välj bland olika påståenden och låt deltagarna ta ställning till dem genom att ställa sig vid en siffra. 1 betyder att du inte alls håller med och 6 betyder att du absolut håller med. Be gärna deltagarna att dela med sig av sin motivering.

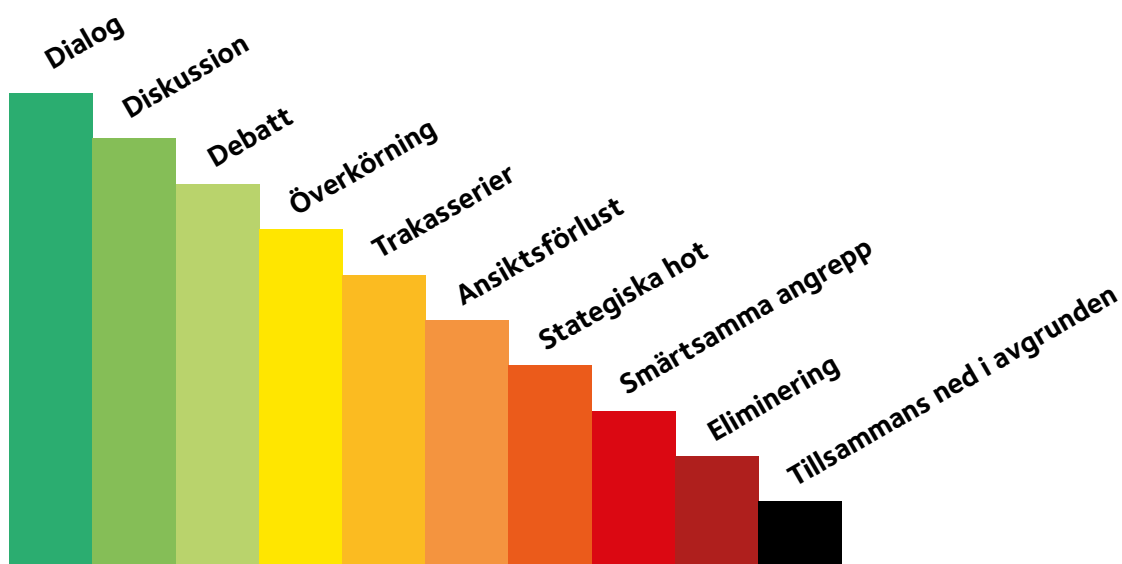
- I ett demokratiskt samhälle får alla säga och göra precis vad de vill.
- Allas rättigheter måste respekteras för att det ska bli fred.
- Det är ok att använda våld för att försvara en demokrati.
- Fred är viktigare än demokrati.
- Vissa rättigheter är viktigare än andra (ge exempel vid behov, t ex: "rätten till utbildning är viktigare än rätten till religionsfrihet").
- Det är viktigt att de som bestämmer har en god utbildning.
- Religiösa aktörer och kyrkor har en viktig roll i att skapa fred.
- Demokrati är ett ineffektivt styrelseskick.
- Även barn borde ha rösträtt.
- Sverige är en väl fungerande demokrati.
- Det råder fred i Sverige.
- Kyrkan bör ta politisk ställning.
- Kyrkan har ett ansvar att värna de demokratiska rättigheterna.

Fyll gärna på med fler påståenden och frågor!

Övning

Konflikttrappan:

Konflikttrappan är ett verktyg som hjälper oss att förstå hur konflikter eskalerar och vilka steg som finns på vägen från ett litet problem till en stor konflikt. Genom att identifiera var på trappan vi befinner oss kan vi bättre hantera och lösa konflikter innan de blir allvarliga. Konflikttrappans steg kan beskrivas på lite olika sätt, och det här är ett exempel på ett sådant:



Rollspel

Mål: Att deltagarna får praktisk erfarenhet av att lösa konflikter på olika steg i trappan.

Tid: 30 minuter

Instruktioner:

1. Dela in gruppen i par.
2. Tilldela varje par ett scenario och ett specifikt steg på konflikttrappan att spela upp.
3. Låt paren spela upp sina scenarier för gruppen.
4. Efter varje rollspel, diskutera med gruppen hur konflikten hanterades, och om det kunde ha gjorts annorlunda.

Exempel på scenarier för rollspel:

- Ett missförstått textmeddelande på sociala medier mellan två vänner (Diskussion/Debatt).
- En incident där någon lagt ut olämpliga bilder på en bekant med flit på nätet (Trakasserier/Ansiktsförlust)
- En situation där någon lånat ut pengar och hotar med våld om inte pengarna kommer tillbaka (Strategiska hot/Eliminering)

Diskussionsövning



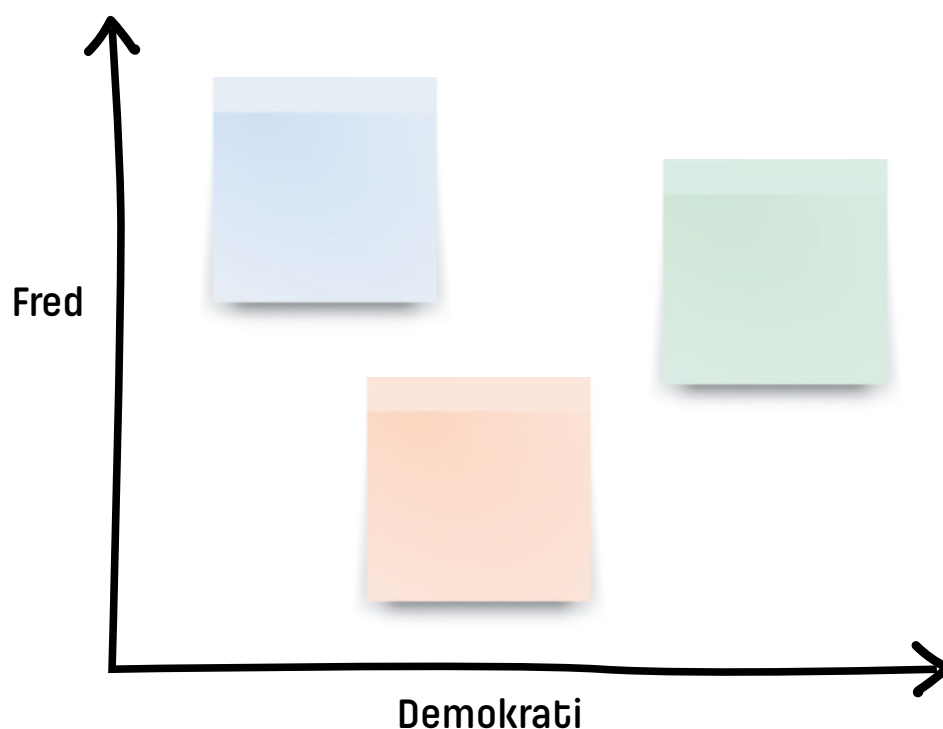
"Är fred och demokrati samma sak?"

Act Svenska kyrkan menar att ett fredligt samhälle förutsätter att alla människor har möjlighet att delta i demokratiska processer och att ingen diskrimineras. Men är demokrati och jämlikhet en garanti för fred? Och varför är det egentligen så viktigt att alla människor får vara med och bestämma? Är det per automatik "fred" i ett land bara för att det inte pågår väpnade konflikter? Vad är fred? Och vad krävs för att ett land ska kallas demokratiskt?

Rita ett diagram på en whiteboard eller ett blädderblock med två axlar och gradera dem från ett till tio. På den ena axeln skriver du "Demokrati" och på den andra skriver du "Fred". Använd post-it-lappar och skriv ett land på varje lapp, till exempel: Kina, USA, Filippinerna, Norge, Ungern, Hong Kong, Sydafrika, Etiopien, Polen, England, Nordkorea, Colombia, Afghanistan, Thailand, Ukraina, Saudiarabien, Egypten och Ryssland osv. Därefter delar du ut lapparna till deltagarna (en eller ett par lappar till varje deltagare, om du inte hellre vill att de arbetar i par eller grupper).

Be deltagarna fundera och placera ut sina lappar på diagrammet. Ställ därefter frågor och be dem motivera varför de placerat länderna på det viset. Ge avslutningsvis gruppen chansen att omplacera andra deltagares lappar och be dem att motivera varför de tycker att en viss lapp borde flyttas.

Reflektera sedan över slutresultatet. I många fall är det säkert så att fredliga länder också är relativt demokratiska – men kanske inte i alla fall. Varför är det så? Passa också på att prata om hur deltagarna definierar fred och demokrati. Vad krävs för att vi ska säga att det är fred i ett land? Och vad krävs för att något ska vara en demokrati? Kanske kan ni skriva "Fred" och "Demokrati" på ett stort papper var och lista vad som karakteriserar de olika begreppen.



Tips! Använd er av "Changemakermetoden" sidan 9 för att öva er på att skapa förändring tillsammans



Film

Se filmerna om changemakers som arbetar med Fred och demokrati. Du hittar dem i kunskapsportalen Actum under fokusområdet Fred och demokrati. Om gruppen aldrig tidigare stött på begreppet "changemaker" kan det vara en bra idé att göra en eller flera av övningarna på sidan 8 innan ni tittar på changemaker-filmerna

Diskussionsfrågor till filmerna

- Blev du berörd av filmen?
Om ja, vad berörde dig i filmen?
Vad har den här changemakern för drivkrafter? Hur kan vi inspireras av den här changemakern?
- Är jämlika förhållanden och platser mindre våldsamma? Varför då? Varför är jämställdhet och minskade inkomstklyftor viktigt för att motverka våld?
- Går det att lösa konflikter genom att använda våld? Kan ni ge exempel på hur man kan lösa konflikter på ett konstruktivt och hållbart sätt?

Bibeltexter för samtal om fred och demokrati

Jesus levde själv i en tid som präglades av politisk oro och förtryck och många hoppades att Messias skulle komma och befria det israeliska folket från den romerska ockupationen. Men det nya riket och den "fred" som Jesus presenterar är något annat än vad människorna hade förväntat sig.

Det är också ett förhållningssätt som skiljer sig avsevärt från gamla testamentets "öga för öga, tand för tand". Vad kan vi lära oss av bibelns och Jesu syn på fred utifrån de följande bibelorden?

Galaterbrevet 3:27–28

Alla är ett i Kristus

Vad säger det här bibelordet om vikten av jämlikhet och att alla får komma till tals i en demokratisk anda? Har kyrkan ett särskilt ansvar att verka för jämlikhet och jämställdhet? Vilka kategorier tror du att Jesus skulle använda för att illustrera ojämlikheten i Sverige idag istället för "judar, greker, slavar och fria" osv?

Apostlagärningarna 2:44–47

De troende hade allt gemensamt

I Apostlagärningarna hade den första kyrkan "allt gemensamt". Kan man säga att det rådde fullstän-

dig jämlikhet här? Hur ser vårt ansvar ut idag som kyrka, att dela med oss av det vi äger för att världen ska bli mer jämlik?

Matteusevangeliet 5:43–48

Älska era fiender

I de här verserna beskriver Jesus ett väldigt radikalt förhållningssätt till ondska och orättvist bemötande. Men menar Jesus att vi ska vara passiva inför ondskan? Var han det? Vad tror du att vi kan lära av dessa verser?

Jesaja 2:4

Smida svärd till plogbillar

Det hebreiska ordet "Shalom" betyder mer än vad vi vanligtvis lägger i ordet fred. Det handlar om en fullhet där alla våra fysiska, andliga och mentala behov är mötta och där fullständig rättvisa och rättfärdighet råder. Är det först i en sådan värld som vi på allvar kan lägga ner våra vapen? Vilka andra underliggande budskap finns i Jesajas text?



Quiz

Gör quizet med frågor som ni hittar längst ner på sidan för Fred och demokrati i kunskapsportalen Actum. Här kan ni testa era kunskaper och se vad ni hittills lärt er.



Engagemangstips

Gå in på fliken Gör skillnad i kunskapsportalen Actum. Där hittar ni en lista på engagemangstips som ni kan göra direkt eller planera för senare. Välj något från listan eller hitta på någonting tillsammans som ni kan göra.

AVSLUTNING

Avsluta gärna er träff med en andakt. Böner kan du hitta i kunskapsportalen Actum där ni antingen kan använda andras böner, ta del av böner som en changemaker har skrivit eller skriva en egen bön. Den kan ni också själva lägga upp på sidan, så att andra kan få se den.

Vill ni ha fler tips på upplägg, psalmer och böner för andakt på temat Fred och demokrati, så finns det i "Material för gudstjänst och andakt – Fred och demokrati".



"JAG HAR SEDAN JAG
VAR BARN KÄNT ETT
KALL ATT BEKÄMPA
ORÄTTVISOR."

JULIANA BAZÁN LONDOÑO

Changemaker Colombia



Att vara en changemaker

I kunskapsportalen Actum får du möta changemakers från runt om i världen. De är personer som på olika sätt kämpar för en bättre värld. Om gruppen aldrig har stött på begreppet changemaker förut kan det vara en bra idé att lägga lite tid på att jobba

med begreppet innan ni sätter i gång med resten av materialet. Alla övningar nedan finns inlagda på diskussionsidan i kunskapsportalen Actum som enkelt kan visas på en skärm.

Övning: Vad är en changemaker?

Låt gruppen reflektera kring ord som kan beskriva en changemaker. Om gruppen har svårt att komma i gång kan du själv ge några förslag, till exempel: Modig, envis, vill förändra. Skriv upp orden på ett blädderblock eller en whiteboard tills ni är nöjda.

Övning: Tre changemakers

Det finns många olika sätt att vara en changemaker på. Vi kan alla nämna stora namn som Martin Luther King Jr., Jesus eller Greta Thunberg. Men det finns många exempel på människor som skapar förändring.

Be deltagarna fundera i några minuter och sedan ge exempel på:

- En changemaker de känner till i världen
- En changemaker de känner till i Sverige
- En changemaker de själva känner

Gå laget runt och låt alla berätta om sina exempel och varför de tycker att personen är en changemaker.

Övning: Changemakermetoden

Att skapa förändring kan kännas stort och svårt. Den här övningen är till för att hjälpa oss att tänka ut ett konkret sätt att göra det. Om du vill kan du använda diskussionssidan på kunskapsportalen Actum för den här övningen, där finns rutorna nedan färdigskrivna och kan enkelt visas på en skärm.

Dela upp gruppen i grupper om 3–4 personer i varje. Ge varje grupp ett blankt papper.

Vad?

Be grupperna att skriva ner ett världsproblem de vill lösa (exempelvis krig, hunger, våld mot flickor och kvinnor). Sedan ber du grupperna att skicka vidare sitt papper till gruppen till höger. Varje grupp ska nu ha en ny lapp med ett världsproblem.

Vem ?

Be grupperna läsa på sitt nya papper. Fråga dem sedan vem de tror har makten och möjligheten att lösa det här problemet och be dem skriva ner det på pappret, under problemet. Det är viktigt att det är en konkret person, organisation eller företag, inte "alla invånare i Sverige" eller liknande. Det kan till exempel vara FN, USAs president eller ett företag som producerar vapen. Be sedan grupperna att återigen skicka vidare sin lapp till höger. Varje grupp ska nu ha en ny lapp med ett världsproblem och någon eller något som har möjlighet att lösa problemet.

Varför?

Be grupperna läsa på sitt nya papper. Fråga dem sedan vilka argument de tror skulle behövas för att den här personen, organisationen eller företaget skulle vilja lösa världsproblemet de har på sitt papper. Om det är ett företag kanske det krävs ekonomiska argument, och om det är en politiker kanske argument om att många av hans väljare vill detta. Be dem skriva ner tre argument som skulle övertyga dem och sedan skicka vidare sitt papper till höger. Varje grupp ska nu ha ett papper med ett världsproblem, någon eller något som kan lösa problemet, och tre argument.

Hur?

Be grupperna läsa på sitt papper. Be dem sedan att planera hur de ska framföra sina argument till personen, organisationen eller företaget. Ni kan välja att hålla er till realistiska scenarier eller låtsas att ni har en obegränsad budget. Vill gruppen starta en namninsamling, en bojkott av något eller köpa reklamtid på TV och använda sig av en influencer som framför budskapet? Bara fantasin sätter gränser! Be sedan varje grupp redovisa sina problem, mottagare, argument och sin kampanj.